

FIGYELŐ SZOLGÁLAT

Ebben a rovatban folyamatosan ismertetjük a könyvtártudománnyal és szakirodalmi dokumentációval foglalkozó szakkönyvek és külföldi szaklapok folyóiratcikkeit, valamint közöljük az elkészült fordítások, az új műszaki segédkönyvek, az új műszaki folyóiratok és az OMKDK-ban elkészült irodalomkutatások jegyzékét.

.o.

KÖNYVSZEMLE

1/K/67

003.62 Syntol
681.3.04
001.815

Syntol. - /A Syntol/ - GARDIN, J.C. - Graduate School of Library Service Rutgers. State University New Brunswick, New Jersey, 1966. 106 p.

A Syntol /Syntagmatic Organization Language/ a dokumentumok indexelésének és visszakeresésének egységes nyelve: feladata, hogy a dokumentumok tartalmától és az osztályozási megoldástól függetlenül a feldolgozás egységes módszerét teremtesse meg, amely alapja lehet a tájékoztatás-gépesítés átfogó programjának is. Nyelvi szempontból a Syntol olyan általános szerkezetnek felel meg, amely lehetővé teszi mindenfajta információtartalom egységes rendszerezését; logikai szempontból pedig azokat a műveleteket írja elő, amelyeket a gépi információtároláskor és visszakereséskor el kell végezni. A Syntolt bármilyen technikai berendezéssel lehet párosítani: a fénylyukkártyás tároló- és visszakereső rendszerekkel épp úgy, mint a közép- vagy nagyteljesítményű elektronikus számológépekkel. A rendszerben az input alapja a szakterületenként tetszőleges, de mindig meghatározott deszkriptor jegyzék. Ezeket a Syntol grafikusán ábrázolható és tartalmilag minősített kapcsolatokba foglalja, amelyeket szintagmának nevez. A szintagmának tehát két vagy több tagjuk lehet; valamennyi minősített kapcsolata számológép inputja lehet. Az információ tárolásra a Syntol a dokumentumkapus és a tárgyszókapus /invertált tárolás/ megoldást egyaránt lehetővé teszi. A visszakeresés elvi alapja a deszkriptor koordináció, amely

a gyakorlatban generikus-paradigmás és szintagmás kiegészítő-módszerekkel történik.

/Hoványi G./

2/K/67

02/100//061.24.055.6/:92 Ranganathan

Library science today. - /A könyvtartudomány napjainkban/ - Ranganathan Festschrift, vol. I. Asia Publ. House, Bombay ... /1962./ 832. p. /Ranganathan series in library science, 14./

Indiában P.N.KAULA vezetésével nemzetközi bizottságot szerveztek abból a célból, hogy Dr.S.R.RANGANATHAN professzor, a világhírű indiai könyvtartudományi és dokumentációs szakember 70. születésnapjára ünnepi kiadványt készítsen. A kiadványban a világ minden tájáról beküldött cikkek alapján képet kívántak adni arról, hogy milyen új tudományos és gyakorlati eredmények születtek RANGANATHAN munkásságának felhasználásával, elgondolásainak átvétele és továbbfejlesztése útján. A "Festschrift" 1. kötete 110 cikket tartalmaz, 23 nagy tárgyi területnek megfelelő csoportosításban.

Az 1. rész az osztályozás általános elméletével foglalkozik. Fejezetei elemzik, hogy hogyan változnak a bibliográfiai osztályozással kapcsolatos koncepciók az idők folyamán és hogy milyen irányzatok várhatók a jövőben, vizsgálják az osztályozással kapcsolatos filozófiai és oktatási kérdéseket. J.MELTON azokról az amerikai kutatásokról számol be, melyek a Western Reserve University osztályozási rendszerének és a RANGANATHAN-féle kettőspontos osztályozási rendszernek összeegyeztetésére irányulnak.

A 2. rész a kettőspontos osztályozás lényegével, a rendszer kialakulásával és fejlődésével foglalkozik, és javaslatot tartalmaz arra vonatkozólag, hogy használatát Indiában egységes nemzeti rendszerként általánossá és kötelezővé tegyék.

A 3. rész új osztályozási rendszereket ismertet, kitérve a használatuk során szerzett gyakorlati tapasztalatokra is.

A 4. rész beszámol azokról a törekvésekről, melyek az IFLA /International Federation of Library Associations = Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetsége/ keretében az egyetemes katalogizálási szabályzat kidolgozására irányulnak. M.L.KAUL a testületi szerzőkkel kapcsolatos katalogizálási problémákról ír, J.B.CHILD a szocialista országokban megjelenő hivatalos és állami kiadványok katalogizálását tárgyalja, M.F.TAUBE pedig az ún. kooperatív katalogizálás kérdésével foglalkozik.

Az 5. részt japán szerzők írták: a katalogizálás és osztályozás helyzetét ismertetik Japánban, különös tekintettel a speciális japán nemzeti problémákra.

A 6. rész a tárgyszó katalógus készítéssel foglalkozó cikkeket tartalmazza. Az osztályozás és katalogizálás közötti kapcsolatot vizsgálja, rámutat a tárgyszó katalógusnak a betűrendes /szerzői és címszó szerinti/ katalógusokhoz képest tapasztalható elő-

nyekre, ismerteti a tárgyszavak származtatására szolgáló újabb eljárásokat és bemutat egy új indexelési módszert, melyet a fizika területén próbáltak ki. Ismertet egy olyan katalógus-típust, mely átmenetet képez a szakrendi és betűrendes tárgyszó katalógus között.

A 7.részt a dokumentáció kérdéseinek szentelték. Fejezetei ismertetik azokat a tudományos eredményeket, melyekkel India hozzájárult a szakterület fejlődéséhez, bemutatnak gépesített dokumentációs eljárásokat és érintik a dokumentalisták képzésének kérdéseit.

A 8. rész a könyvtártudománynak RANGANATHAN által megfogalmazott öt törvényével foglalkozik, melyek: 1. A könyvek célja a használat. 2. Minden olvasó számára a megfelelő könyvet! 3. Minden könyvet a megfelelő olvasó kezébe! 4. Takarékoskodjunk az olvasó idejével! 5. A könyvtár egy fejlődő organizmus.

A 9. rész arra mutat rá, hogy miként változott a könyvtár szerepe az idők folyamán: hogyan lett a könyvek tároló helyéből az ismeretek terjesztésének központja. Tárgyalja ezzel kapcsolatban a könyvtárosok hivatásának és feladatainak kérdéseit is.

A 10. rész az indiai könyvtárak fejlődésével, a 11. rész a könyvtárak szervezésének kérdéseivel és konkrét példáival foglalkozik.

A 12. rész az egyetemi oktatás céljait és megoldását vizsgálja, s azt elemzi, hogy mi az egyetemi könyvtár szerepe és jövője.

A 13. rész a könyvtárak vezetéséről szól: kimutatja az ún. csoport-munka /team-work/ előnyeit, és foglalkozik a tudományos munkaszervezés kérdéseivel.

A 14. részt a referenzs-művek és bibliográfiák kérdéseinek, a 15. részt a társadalom nevelésének kérdéseivel foglalkozó tanulmányoknak szentelték, míg a 16. rész a könyvtárosok képzésével kapcsolatos cikkeket tartalmazza. Ebben a részben ismertetésre kerül az indiai könyvtárosképzés fejlődése és a jelenlegi rendszer kritikai elemzése. Különböző szempontokból elemzik a szerzők RANGANATHAN oktatási módszereit és ezzel kapcsolatban hirdetett nézeteit. T.BATON arra mutat rá, hogy hogyan befolyásolta a kettőspontos osztályozási rendszer az Egyesült Államokban az osztályozás oktatásának módszereit.

A kötet további, igen terjedelmes részei magával RANGANATHAN-nal foglalkoznak: értékelik munkásságát, epizódokat közölnek életéből, méltatják eredményeit.

A "Festschrift" második kötete tartalmazza azon művek bibliográfiáit, amelyeket maga RANGANATHAN írt, illetve amelyek személyével és munkásságával kapcsolatosak.

/Vásárhelyi P./